

## I - UVODNI Dio

### CRNA GORA

Clanom 33 Odluke o organizaciji i funkcijama opština i gradova (Sl. List Crne Gore) je deo organa uprave jedinom poslovom uputljivim po predlozima načelnika opština i gradova, kojim se određuju obvezni poslovi.

### GLAVNI GRAD - PODGORICA Sekretariat za socijalno staranje

Sekretarijat je u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, članom 11, o radu i izvršavanju zakona o lokalnoj samoupravi koje je donio Gradonačelnik Glavnog grada Podgorice, br.01-018/22-7314 od 28.07.2022 godine.

U izvestajnom periodu Sekretarijat je u skladu sa zakonom i drugim propisima i potrošenim programom, vršio poslove koji se odnose na izvršavanje zakona, drugih propisa i akcija koje donosi Skupština i Gradonačelnik Glavnog grada, javno upravne predmete i obvezne službe i druge poslove u okviru utvrđenog djenstnika.

U izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti, Sekretarijat je oslanjan na saradnju sa organima i službama Glavnog grada, zavisno od prirode poslova, državnim organima, ustanovama, preduzećima, nevladnim organizacijama i građanima, u skladu sa pravima i dužnostima utvrđenim zakonom, Statutom Glavnog grada i drugim propisima.

## II - OSTVARIVANJE FUNKCIJE ORGANA

### 1. AKTIVNOSTI U OBLASTI OSIGURANJA ZDRAVSTVA

#### I Z V J E Š T A J

a) Rješavanje početnog izvještaja o radu za 2022. godinu.

#### O RADU ZA 2022. GODINU

Pravo na pomak i blago u 2022. godini je ostvarilo 1.000 lica (za ovu narmenu godinu su Budžetom previdjene sredstve u iznosu od 116.890.00 €).

Pravo na jednotratnu novčenu primuće u 2022. godini ostvarilo je 351 lica (za ovu narmenu godinu su Budžetom previdjene sredstve u iznosu od 45.210,00 €). Radni zemljišta se građeni običaju za pružanje novčane primice su nedostatak sredstava za zatezavanje najpotrebnijih dnevnih potreba bolesti, zminjana potreba elementarne nepogode i dr.

Pravo na besplatni dnevni obrok u 2022. godini je imalo 201 porodica i pojedince. Za 122 porodice i pojedince vršena je dostava 203 obroka na kućnu adresu, a u poliklinici Narodne kuhinje Beograd je 494 obroka, za 109 porodica i pojedince (za ovu narmenu godinu su Budžetom previdjena sredstva u iznosu od 491.860,00 €).

Pravo da besplatni dnevni obrok dobiju imaju porodice i lica pod statutarskom zaštitom koja se zelječe u svemu socijalne potrebe, lica bez redovnih primanja, naknade za pomak i njegu drugog lica i lice invalidske po dobitu prednost imaju samotrašna lica, koja zbog narmene promjene zdravstvenog stanja imaju teže stresne nijesu u mogućnosti da preuzmu obrok, lica sa fizičkim, intelektualnim i senzornim deficitom, kao i sa teškim brončastim i međugradske pacijentima lica bez prenivalista i simjetrija.

Pravo da poštuje paketi za hranu u 2022. godini ostvarilo je 100 lica (za ovu narmenu godinu su Budžetom previdjene sredstve u iznosu od 73.916,00 €). Pravo na novorođenom djetetu, pod uslovom da će se rođenje prezentirati na teritoriju Crne Gore.

Pravo na novčani pomoc u ekspozituru za kupovinu školskog pribora ostvarili su svih djece se učionice Glavnog grada Podgorice i 265 - učenici osnovno školskog uzrasta da su ručilej klasenici. Materijalno dozvodenje porodica je 25.000,-.

Ze ova novčana primica je raspoređena sa budžetom previdjena sredstva u iznosu od 50.000,-.

Pravo na jednu i pol krečuća djece u jednom vremenskom razdoblju na Veneciju (iznos 1.250,-) je ostvarilo 100 lica (za ovu narmenu godinu su Budžetom previdjene sredstve u iznosu od 70.000,-).

Usluga Stanovanje uz posao je uvođena u 2022. godini na teritoriju područja opštine Čapljina, odnosno braniteljskog područja, kao i alternativna mera za pomoći destabilizovanih socijalnih grupa. U ovu godinu

Podgorica, januar 2023. godine

## I - UVODNI DIO

Članom 33 Odluke o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada Podgorice ("Sl. list Crne Gore - opštinski propisi", br. 38/18, 43/18, 6/20, 10/20, 36/21, 05/22), propisano je da organ uprave jednom godišnje podnosi Gradonačelniku izvještaj o radu i stanju u oblasti za koju je osnovan u skladu sa posebnim uputstvom po prethodno pribavljenom mišljenju Glavnog administratora.

Izvještaj je urađen u skladu sa Uputstvom o izradi godišnjeg Programa rada i Izvještaja o radu i ostvarivanju funkcija lokalne samouprave koje je donio Gradonačelnik Glavnog grada-Podgorica, br.01-018/22-7314 od 28.07.2022.godine.

U izvještajnom periodu Sekretarijat je, u skladu sa zakonom i drugim propisima i sopstvenim programom, vršio poslove koji se odnose na izvršavanje zakona, drugih propisa i akata koje donosi Skupština i Gradonačelnik Glavnog grada, rješavao upravne predmete i obavljao stručne i druge poslove u okviru utvrđenog djelokruga.

U izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti, Sekretarijat je ostvarivao saradnju sa organima i službama Glavnog grada, zavisno od prirode poslova, državnim organima, ustanovama, preduzećima, nevladinim organizacijama i građanima, u skladu sa pravima i dužnostima utvrđenim zakonom, Statutom Glavnog grada i drugim propisima.

## II - OSTVARIVANJE FUNKCIJE ORGANA

### 1. AKTIVNOSTI U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

#### a) Rješavano po Odluci o pravima iz socijalne i dječje zaštite:

**Pravo na pomoć i njegu u kući** obezbeđuje se licima koja usled starosti, hronične bolesti ili invaliditeta imaju ograničene fizičke i psihičke sposobnosti da zadovolje svakodnevne osnovne lične i životne potrebe, a u izvještajnom periodu ovu uslugu je koristilo 143 stara lica( za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 115 896,06 €).

**Pravo na jednokratnu novčanu pomoć** u 2022. godini ostvarilo je 851 lica (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 85.210,00 €). Razlozi zbog čega se građani obraćaju za pružanje novčane pomoći su: nedostatak sredstava za zadovoljavanje najosnovnijih životnih potreba, bolest, smrt člana porodice, elementarne nepogode i dr.

**Pravo na besplatni dnevni obrok** u 2022. godini koristilo je 291 porodica i pojedinaca. Za 122 porodice i pojedince vršena je dostava 206 obroka na kućnu adresu, a u objektu Narodne kuhinje dijeljeno je 494 obroka, za 169 porodica i pojedinca (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 493 695,86 €).

Pravo na besplatni dnevni obrok (ručak) imaju porodice, članovi porodice i lica pod starateljskom zaštitom koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, lica bez redovnih primanja, naknade za pomoć i njegu drugog lica i lične invalidnine, pri čemu prednost imaju: samohrana lica, koja zbog trajne promjene zdravstvenog stanja, invalidnosti ili starosti nijesu u mogućnosti da pripreme obrok, lica sa fizičkim, intelektualnim i senzornim invaliditetom, kao i sa teškim hroničnim ili malignim oboljenjima, lica bez prebivališta i smještaja.

**Pravo na poklon pakete za novorođeno dijete** u 2022. godini ostvarilo je 2353-oro djece (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 73.918,35 €). Ovo pravo pripada novorođenom dijetetu, pod uslovom da roditelji imaju prebivalište na teritoriji Glavnog grada.

**Pravo na novčanu pomoć u školovanju** za kupovinu školskog pribora ostvarili su svi prvaci sa teritorije Glavnog grada Podgorice i 385-oro djece osnovno-školskog uzrasta,čiji su roditelji korisnici Materijalnog obezbeđenja porodice, po 35,00 €.

Za ove namjene potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 57.155,00 €.

**Pravo na odmor i rekreaciju djece (ljetovanje)** u odmaralištu na Veruši, je koristilo 269 djece (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 34.970,00 €).

**Usluga Stanovanje uz podršku** za mlade koji se osamostaljuju (kuća na pola puta) obezbeđuje se djeci i omladini bez roditeljskog staranja kojima prestaje pravo na smještaj u ustanovi socijalne zaštite, odnosno hraniteljskoj porodici, kao i alternativa smještaju u ustanovi socijalne zaštite, ili u drugu

porodicu, radi završetka redovnog školovanja ili osposobljavanja za samostalan život (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 163,39 €- održavanje zgrade i računi za vodu).

Sekretarijat raspolaže sa dvije stambene jedinice i u partnerskom odnosu sa JU Centar za socijalni rad i NVO Centar za prava djeteta obezbijeđuje smještaj za korisnike.

**Pomoć beskućnicima** – na osnovu anamneze Centra za socijalni rad uplaćuje se mjeseca pomoć za šest beskućnika u iznosu od po 100,00 € (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 3 840,00 €).

**Podrška podstanarima**- Pravo na subvenciju imaju podstanari sa prebivalištem u Podgorici, a subvencioniranje se odobrava na period od 12 mjeseci (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 94.050,00 €).

**b) Postupanje po zahtjevima za pomoć u rješavanju stambenih pitanja lica u stanju socijalne potrebe (Odluka o načinu korišćenja i cijeni zakupa stanova dodijeljenih licima u stanju socijalne potrebe)**

Odlukom o načinu korišćenja i cijeni zakupa stanova dodijeljenih licima u stanju socijalne potrebe omogućeno je korisnicima socijalnih stanova obnavljanje ugovora o zakupu na određeno vrijeme, na tri godine.Tokom januara mjeseca terenski je podijeljeno oko 300 zahtjeva za obnavljanje ugovora, a do kraja izvještajnog perioda ugovore o zakupu stana potpisalo je 222 korisnika.

Objavljen je Javni poziv za raspodjelu devet stambenih jedinica u zakup licima u stanju socijalne potrebe po kojem je predata 71 prijava, a raspodjela po istom nije završena.

Sprovedene su redovne aktivnosti vezane za namjensko korišćenje stambenih jedinica koje su date na korišćenje licima u stanju socijalne potrebe.

**c) Rješavano je o pravima po Zakonu o boračko-invalidskoj zaštiti**

Prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite (lična invalidnina, porodična invalidnina, civilna invalidnina), ostvaruje 532 korisnika od čega 216 korisnika pored osnovnog primanja, ostvaruje još neku vrstu primanja (dodatak za njegu i pomoć, ortopedski dodatak, dodatak na samohranost, dodatak po osnovu TBC-a, novčana naknada materijalnog obezbeđenja i uvećana porodična invalidnina).

Prava, shodno Odluci o novčanoj naknadi i drugim pravima učesnika NOR-a i članova njihovih porodica, ostvaruju tri korisnika.

Za vojne, civilne i porodične invalide dostavljaju se obrasci o nastalim promjenama Ministarstvu rada i socijalnog staranja, a koje su od uticaja na ostvarivanje ili gubitak stečenih prava; za sve korisnike novčanih primanja vršena je stalna mjeseca kontrola isplaćenih sredstava.

**Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti**

Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je, u saradnji sa Kućom zdravlja, besplatno distribuirala 177 testova za kontrolu prisustva psihoaktivnih supstanci u organizmu (roditeljima, zavisnicima i NVO sektoru).

Svjetski dan borbe protiv alkoholizma je, u saradnji sa Kancelarijom za mlade i Javnom ustanovom za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori, obilježen predavanjem na temu "Reci NE alkoholu" koje se održalo u Kući zdravlja.

Zajedničkim radom zaposlenih u Kancelariji, Javnoj ustanovi za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori, NVO Cazasu i Agenciji za zaštitu životne sredine CG oplemenjeno je područje Kakaricke gore sa oko 40 sadnica divljeg nara, breze i košćele.

U saradnji sa Javnom ustanovom za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori, realizovano je predavanje za učenike devetog razreda OŠ "Milan Vukotić" i za učenike Srednje mješovite škole u Golubovcima kao i za učenike devetog razreda u OŠ "Vukašin Radunović" u Beranama, na temu "Prevencija bolesti zavisnosti".

U bioskopu Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori organizovana je projekcija filma "Zavisnost: Drugi ugao".

Predstavnice Kancelarije i Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori realizovale su radne posjete u Nikšiću i Kotoru i tom prilikom razgovarale sa predstvincima lokalnih institucija akcentujući da je zajednička saradnja i multidisciplinarni pristup ovom problemu nužnost.

Kancelarija je, u susret Međunarodnom danu borbe protiv zloupotrebe droga koji se obilježava 26.juna, u Kući zdravlja ugostila članove Multidisciplinarnog tima za sprječavanje zloupotrebe droga. Glavne teme IV sastanka ovog tijela bile su pokretanje inicijative za stvaranje uslova za tretman

maloljetnika/ca koji zloupotrebljavaju psihoaktivne supstance, te obilježavanje 26. juna i analiza mogućnosti zajedničkog uticaja na detektovane aktuelne probleme na lokalnom nivou. Istim povodom u saradnji sa Javnom ustanovom za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori, u sklopu akcije "Čist možeš sve" postavljeni su štandovi u Njegoševom parku i na promenadi kraj rijeke Morače. Na štandovima su bile izložene edukativne brošure na temu bolesti zavisnosti, i majice sa sloganom "Čist možeš sve". Takođe, na terenu u Njegoševom parku odigran je revijalni košarkaški meč, između predstavnika Glavnog grada i sportskih novinara.

U saradnji sa Javnom ustanovom za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj održano je predavanje na temu prevencije bolesti zavisnosti u Dječjem odmaralištu na Veruši,

Predstavnica Kancelarije je u saradnji sa kolašinskim NVO "Novi početak", obezbijedila besplatan dvodnevni smještaj i besplatno učešće na Bjelasica Ultra Trail-u, rezidentima i nerezidentima Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori, te im pružila podršku tokom same trke.

Predstavnica Kancelarije je prisustvovala treningu Multidisciplinarnih timova za sprječavanje zloupotrebe droga koji je održan u Petrovcu, na kom su se prezentovala iskustva eminentnih stručnjaka iz ove oblasti kao što su prof. dr David Best iz Velike Britanije, dr Mulka Nušić iz Velike Britanije i prof. Charlotte Colman iz Belgije.

U sklopu svakodnevnih aktivnosti, Kancelarija je, u saradnji sa Kućom Zdravlja, Udrženjem psihologa Crne Gore i NVO Cazas, putem psihoterapije, savjetovanja i usmjeravanja obradila 38 zahtjeva za pružanje psihosocijalne pomoći osobama koje su zavisni.

Za potrebe opremanja prostorija Kuće zdravlja, obezbijeden je materijal za izradu ormara, a za realizaciju ovog projekta ukazano je povjerenje klijentima Javne ustanove za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika PAS na Kakarickoj gori.

### Kancelarija za Rome i Egiptane

Aktivnosti Kancelarije za RE su usmjerene na rad sa zajednicom i praćenje implementacije nacionalnih i lokalnih akcionalih planova u oblasti integracije Roma, kroz podsticanje aktivnog učešća, javno zastupanje, promovisanje i posredovanje u ostvarivanju manjinskih prava.

U cilju sprovođenja aktivnosti Kancelarija je organizovala posjetu klizalištu i besplatno klizanje na ledu za 20 pripadnika romske zajednice sa područja Konika.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana žena - 8. marta organizovana je, za 15 pripadnica RE zajednice sa područja Konika, posjeta Kulturno informativnom centru "Budo Tomović", gdje je održan koncert "Kompozitorke iz sjenke", a djevojkama je podijeljeno cvijeće.

U centru za kompetencije, za 20 pripadnika RE zajednice (6- 9 razred) organizovana je dvomjesečna obuka za rad na računarama.

Obilježen je 8. april, Međunarodni dan Roma u Njegoševom parku, gdje je gradonačelnik uručio uvjerenja pripadnicima RE populacije koji su završili obuku za rad na računarama, nakon čega je upriličen zabavni program.

Gradonačelnik Podgorice dobitnik je nagrade Most Roma Friendly Mayor in 2022 , titulu koja se treću godinu zaredom dodjeljuje za izuzetan doprinos integraciji romske populacije u gradovima Zapadnog Balkana i Turske . Tim povodom, gradonačelnik je ugostio predstavnike državnih organa, međunarodnih i nevladinih organizacija koje se bave pitanjem statusa pripadnika romske i egiptanske populacije u Crnoj Gori i nakon prijema na Trgu nezavisnosti organizovan je kulturno zabavni program pod nazivom "Romsko veče".

U saradnji sa NVO Help Kancelarija je organizovala dvodnevnu posjetu srednjim školama u Podgorici, tokom koje su budući srednjoškolci upoznati sa konkretnim programima, koje škole u Glavnom gradu nude za nastavak obrazovanja.

Kancelarija za RE je finansijski pomogla fudbalski klub "MKM".

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv vršnjačkog nasilja u saradnji sa NVO "ROBIN HUD" i NVO Građanska alijansa, organizованo je predavanje na temu "ULOГA MLADIH U PREVENCIJI VRŠNJAČKOG NASILJA – GLASNO PROTIV NASILJA!". Pored svog edukativnog karaktera, ovakve radionice imaju za cilj zbližavanje mladih sa područja Konika sa njihovim vršnjacima iz većinske populacije.

U kampu Konik održan je sastanak sa predstvincima ROMACTED-a, NVO „Građanska alijansa“ i Agencijom za stanovanje, povodom predstavljanja nove Odluke o korišćenju socijalnih stanova.

Podržana je akcija NVO "Fondacija Ruka prijateljstva" za nabavku i dodjelu dječjih paketića i drva za ogrjev porodicama RE populacije u stanju socijalne potrebe, sa područja Konika.

U saradnji sa Službom zaštite i spašavanja u Community centru na Koniku za predstavnike RE populacije organizovano je predavanje i obuka na temu "Pravilno postupanje sa PP aparatima i gašenje početnih požara". Obuka je održana u sklopu zajedničkog programa Evropske unije i Sveti Evrope ROMACTED.

U sklopu zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope ROMACTED realizovana je posjeta Evropskoj kući od strane 20 mlađih roma kojima je predstavljena suština postojanja Evropske kuće preko koje se Delegacija Evropske unije obraća građanima i institucijama Crne Gore. U Društvenom centru na Koniku organizovana je radionica prve pomoći za predstavnike stambenih zgrada. Obuka je organizovana u sklopu zajedničkog programa Evropske unije i Savjeta Evrope ROMACTED.

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana mlađih, u saradnji sa Kancelarijom za mlade, u prostorijama Narodne biblioteke "Radosav Ljumović" održan je Forum mlađih na kojem su imali učešće i pripadnici RE zajednice.

Za 40 pripadnika RE zajednice obezbijeđen je besplatan sedmodnevni boravak u dječjem odmaralištu na Veruši.

Organizovana je posjeta gradskom bazenu SC Morača za 20 pripadnika romske zajednice sa područja Konika.

U saradnji sa NVO Adra, kroz projekat "Žene kao nosioci pozitivnih društvenih promjena" realizovana su dva napredna kursa sivenja za 10 polaznica (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 10588,87 €).

U okviru zajedničke akcije Evropske unije i Savjeta Evrope pod nazivom „Kvalitetno obrazovanje za sve“ u multimedijalnoj sali Univerzitetskog sportsko-kulturnog centra obilježen je Dan inkluzije. Događaj je organizovan u partnerstvu sa zajedničkim programom Evropske unije i Savjeta Evrope „Promovisanje dobrog upravljanja i osnaživanje Roma na lokalnom nivou (ROMACTED II)“.

Organizovana je posjeta Eko katunu Mokra za 20 mlađih iz RE zajednice.

U okviru kampanje "Moj život" koju sprovodi EU u Crnoj Gori i Vlada CG, u Evropskoj kući organizovan je trodnevni panel za lokalne institucije i predstavnike RE zajednice na kojem je aktivno učešće imao i predstavnik Kancelarije za RE.

Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava – Odjeljenje za unapređenje i zaštitu prava Roma i Egipćana, organizovalo je dvodnevnu obuku za službenike na državnom i lokalnom nivou, zaposlene u javnim ustanovama na temu "Društvena jednakost pripadnika romske i egipćanske populacije u borbi protiv anticiganizma".

U susret novogodišnjim praznicima, organizovana je priredba za djecu sa područja Konika nakon čega su djeci poklonjeni novogodišnji paketići.

Dugogodišnja saradnja sa NVO Help, omogućila je organizovanje kreativne radionice povodom novogodišnjih praznika na kojoj su djeca samostalno i po svojoj želji kreirala novogodišnje ukrase za kićenje Društvenog centra na Koniku.

Predstavnici Sekretarijata za socijalno staranje posjetili su Dječji dom Mladost u Bijeloj gdje je medijator za socijalnu inkluziju, angažovan pri kancelariji za RE, odrastao.

### Kancelarija za LGBTIQ lica

Kancelarija za LGBTIQ lica je učestvovala na prvom regionalnom festivalu LBTQ žena Biza, koji je održan 23. – 24. septembra u Podgorici, za koji je Sekretarijat donirao 1000,00 € za potrebe organizacije festivala. Program festivala se sastojao od panel diskusija i razgovora o aktuelnim temama iz oblasti ljudskih prava i politika, informativnih i kreativnih radionica, izložbi i muzičkog programa.

Kancelarija je u organizaciji Montenegro prajda učestvovala kao saradnik i organizovala više događaja uoči povorke, sa nevladinim organizacijama Kvir Montenegro, Asocijacija Spektra, NVO Juventas, NVO Art Attack, Biza festival i NVO Škart. Svečano otvaranje Neđelje ponosa i proslava desetogodišnjice Montenegro prajda uspješno je organizovana 3. oktobra u Njegoševom parku. Video prezentacijom predstavljena je istorija LGBTIQ i povorki ponosa u Crnoj Gori, nakon čega je prikazan kratkometražni dokumentarni film „Jas sam simbol otpora“. Događaju je prisustvovalo oko pedeset međunarodnih institucija i predstavnika Glavnog grada. Proslavi su prisustvovali ambasadorka Velike Britanije Karen Medoks, ambasador Francuske Kristijan Timonije, kao i predstavnici ambasada Sjedinjenih američkih država, Republike Češke i Delegacije Evropske unije.

U okviru Neđelje ponosa, organizovan je okrugli sto „Vršnjačko nasilje motivisano homofobijom ili transfobijom“ u Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović“. Izlagaci su govorili o svom iskustvu sa vršnjačkim nasiljem, što je pokrenulo diskusiju o položaju mlađih iz LGBTIQ zajednice i onih koji su tako percipirani.

Panel diskusija „Deset godina povorce ponosa u Podgorici“ je organizovana u Kući zdravlja, takođe u okviru Neđelje ponosa. O istoriji pokreta, o postignućima u pogledu prava LGBTIQ osoba i tome zašto je odžavanje povorki ponosa značajno za cijelo društvo, govorili su aktivisti i aktivistkinje, članovi i članice inicijalnog organizacionog odbora Montenegro prajda. Panelu su prisustvovali predstavnice Ministarstva evropskih poslova i predstavnica Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

Ministarstvo evropskih poslova i predstavnica Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Deseti Montenegro prajd uspješno je održan u Podgorici pod sloganom „Nema više ALI“. Povorci su prisustvovali predstavnici Glavnog grada.

Glavni grad Podgorica postao je član međunarodne meže *Rainbow Cities* i potpisao je memorandum o saradnji, gdje će lokalna samouprava aktivno raditi na pitanju unapređenja kvaliteta života LGBTIQ osoba, što je Glavni grad dokazao usvajanjem Lokalnog plana za unapređenje socijalne inkluzije i razvoja usluga socijalne i dječje zaštite, koji uključuje akcioni plan za unapređenje ljudskih prava LGBTIQ osoba, otvaranjem Kancelarije za LGBTIQ lica, te kontinuiranom podrškom koju Glavni grad daje LGBTIQ zajednici.

Kancelarija za LGBTI lica je potpisnik javne deklaracije o suzbijanju diskriminacije na radnom mjestu – Prihvati različitosti! Ova incijativa je pokrenuta u okviru projekta "Doprinos inkluziji LGBTI osoba na tržištu rada", koji sprovodi Centar za monitoring i istraživanje. U cilju promocije ove deklaracije, učestvovali smo i u video kampanji.

Kancelarija je učestvovala na obuci „Unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava za rad sa LGBTI osobama”, koju je organizovao NVO Juventas. Cilj obuke je unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava za implementaciju aktivnosti definisanih lokalnim akcionim planovima za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba. Ova aktivnost je pripremila radnike/ce u lokalnim samoupravama za rad sa LGBTI osobama na lokalnu, a dopriniće i boljem pristupu socijalnim i ostalim servisima koji postoje na nivou opštine. Učesnici radionica su imali priliku da čuju o seksualnim identitetima, mehanizmima homofobije, uvriježenim stereotipima, kao i ljudskim pravima lezbejki, gej, biseksualnih i transrodnih osoba u Crnoj Gori. Ova aktivnost je dio projekta „Doprinos adekvatnoj primjeni politike ljudskih prava i servisa podrške LGBTI osobama na lokalnu”, a koji NVO Juventas sprovodi uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava Crne Gore.

Kancelarija se pridružila Koaliciji za prava LGBTIQ osoba – RAVNOPRAVNO, koja se sastoji od tridesetak nevladinih organizacija i institucija koje se bave ljudskim pravima.

Organizovana je obuka za zaposlene u Sekretarijatu za socijalno staranje „Unapređenje kapaciteta stručnih radnika/ca za rad sa LGBTI osobama”, čiji je autor i koju sprovodi NVO Juventas. Program obuke je akreditovan od strane Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu. Glavni ciljevi ovog programa su podizanje kapaciteta i znanja socijalnih radnika/ca za kontinuirano sprovođenje mjera Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori u domenu socijalnog rada i socijalnih politika, kao i unapređenje kompetencija stručnih radnika/ca u oblasti socijalnog rada i socijalnih politika za direktni rad sa LGBTI osobama. Krajnji cilj je zaštita LGBTI osoba od diskriminacije i nasilja, kao i stvaranje uslova za spremniji i otvoreniji stručni dijalog o svim izazovima na koje LGBTI nailazi u svakodnevnom funkcionisanju, te zajedničko pronalaženje njihovih adekvatnih i održivih rješenja. Obuku je prošlo jedanaestoro zaposlenih.

Kancelarija je učestvovala u videu NVO CAZAS-a „Reci da!” na temu Zakona o životnom partnerstvu lica istog pola.

Organizovani su i brojni sastanci sa nevladinim organizacijama i partnerima u prethodnoj godini. Predstavnici Sekretarijata su učestvovali na brojnim panelima, okruglim stolovima i konferencijama:

- okrugli sto „Jednaki pred zakonom” u organizaciji Kvir Montenegro,
- Prajd caffe u organizaciji Kvir Montenegro,
- radionica „Ogledala” u LGBT Drop-in centru u organizaciji NVO Juventas,
- porodični dan u LGBT Drop-in centar,
- konferencija „Dostupnost socijalnih servisa mladima u riziku na Zapadnom Balkanu” u organizaciji u organizaciji NVO Juventas,
- globalnoj konferenciji Fast-track Cities (konferenciji smo prisustvovali onlajn),
- obuka „Angažman zajednice za hitne zdrastvene situacije: Učenje lekcija i izgradnja puta naprijed” u organizaciji Ministarstva Zdravlja Crne Gore i Kancelarije Svjetske zdrastvene organizacije u Crnoj Gori,
- konferencija „LBTQ žene i rodne politke u procesu pristupanja EU” u organizaciji Kvir Montenegro.

### Kancelarija za rodnu ravnopravnost

Usvojen je Lokalni akcioni plan za podsticanje rodne ravnopravnosti u Glavnom gradu Podgorica za period 2023-2025. godina.

Predstavnici Sekretarijata su učestvovali u aktivnostima koje su na temu rodne ravnopravnosti organizovale nevladine organizacije: NVO SPES - fokus grupi o primjeni člana 3. Zakona o rodnoj ravnopravnosti (u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava) i radionici o rodnoj ravnopravnosti i ženama s invaliditetom u organizaciji UMHCG.

Organizovana je fokus grupa na temu „Rodno zasnovano nasilje i manjinske grupe” u sklopu obilježavanja kampanje 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama sa ciljem da se razmijene mišljenja i definišu prijedlozi za prevenciju rodno zasnovanog nasilja nad manjinskim grupama. Fokus grupa je održana u Kući zdravlja i prisustvovalo joj je 17 osoba: predstavnice organa uprave i službi

Glavnog grada, predstavnice civilnog sektora i predstavnica Ministarstva rada i socijalnog staranja. Učesnice su zaključile da je potrebno u većoj mjeri raditi na razvoju svijesti i solidarnosti, redovno evaluirati sprovođenje edukativnih programa i kontinuirano unapređivati kapacitete zaposlenih na svim nivoima sistema za adekvatniji odgovor na rodno zasnovano nasilje.

Za podršku produkciji edukativnog video filma kratke forme sa temom rodno-zasnovanog nasilja (radni naslov " Too") NVO " Agora Femina", koji navedena NVO planira u okviru projekta "Jačanje organizacijskog kapaciteta protiv rodno zasnovanog nasilja", za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 1000, 00 €.

Sekretarijat je u saradnji sa NVO ZINAK sproveo projekt "Rezilijentna zajednica (osnažena zajednica)". Pilot projekat imao je za cilj prepoznati porodice koje su u porodičnoj kriznoj situaciji i dati im punu praktičnu pomoć i podršku. Pružena je pomoć za dvadeset samohranih majki kako bi im se omogućilo lakše savladavanje kriznog momenta. Obezbijedjeni su im humanitarni paketi, psihosocijalna podrška, kao i rekreativan izlet sa ciljem socijalizacije porodica i time ih dodatno osnažili za život u zajednici. Glavni cilj projekta „Rezilijentna zajednica“ je podrška razvoju usluga namijenjenih jednoroditeljskim porodicama (samohranim majkama) i njihovoј djeci. On je u potpunosti usaglašen sa Strateškim ciljem razvoja usluga namijenjenih porodicama i djeci u kriznim situacijama, odnosno izgradnja resursa koji će omogućiti biološkim porodicama da razviju svoje snage kako bi djeca odrastala u prirodnoj sredini, u svojoj porodici (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 1 000,00 €).

### KUĆA ZDRAVLJA

Kuća zdravlja je socijalni servis koji za cilj ima poboljšanje kvaliteta života ranjivih kategorija društva (ODLUKA o osnivanju "Kuće zdravlja" – "Sl.list CG - opštinski propisi", br. 07/21).

U 2022. godini u Kući zdravlja realizovane su sljedeće aktivnosti:

- U saradnji sa Udruženjem celijakija Crne Gore, održano je predavanje o celijakiji i važnosti pravilnog sprovođenja i poštovanja principa bezglutenske dijete. Predavanje je vodila dr Veselinka Đurišić, pedijatar gastroenterolog Instituta za bolesti djece KC CG.
- U okviru programa "Mladi psiholozi za mlade", koju sprovodi Udruženje psihologa CG u saradnji sa UNICEF-om, održane su obuke koje su za cilj imale unaprjeđenje znanja psihologa na polju vođenja radionica čije se teme odnose na karakteristike razvojne adolescencije i profesionalnu orientaciju uopšte, kao i obučavanje vršnjačkih karijernih savjetnika.
- Javna ustanova "Kakaricka gora" je u Kući zdravlja u prvoj polovini 2022. godine realizovala porodične terapije za klijente i klijentkinje ove ustanove i njihove porodice. Porodična terapija sprovodila se u Kući zdravlja svake srijede u poslijepodnevnim časovima. U periodu od 4 mjeseca realizovano je 8 terapija.
- Povodom obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv raka, u saradnji sa NVO Veritas CG i Udruženjem psihologa Crne Gore, održana je psihološko-nutricionistička radionica namijenjena onkološkim pacijentima.
- Udruženje psihologa Crne Gore u Kući zdravlja realizovalo psihanalitičko predavanje pod nazivom "Subjektivnost, kontejner i projekcija". Predavanje je vodio psihijatar dr Srđa Zlopaša.
- Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv vršnjačkog nasilja Kancelarija za RE, u saradnji sa NVO "Robin Hud" i NVO "Građanska alijansa", organizovala je predavanje na temu "Uloga mlađih u prevenciji vršnjačkog nasilja – glasno protiv nasilja!", koje je vodila dipl. socijalna radnica Violeta Golubović. U radionicici su učestvovali i mlađi iz romske i egipčanske populacije sa područja Konika.
- U sklopu redovnih aktivnosti NVO Centra za prava djeteta Crne Gore, koje su se u prvoj polovini 2022. godine srijedom i petkom realizovale u Kući zdravlja, održavane su i radionice edukativno-kreativnog i psihosocijalnog karaktera, za djecu od 6-18 godina. U periodu od februara do juna održane su 43 radionice. NVO Centar za prava djeteta CG je u prvoj polovini 2022. godine realizovao 8 sastanaka Lokalnog dječjeg parlamenta Podgorice, koji su održavani subotom u prijepodnevnim časovima.
- Uz podršku Sekretarijata za socijalno staranje Glavnog grada i preduzeća Altmed, NVO Celijakija je organizovala tribinu o bezglutenskoj dijeti i dijagnostici celijakije, sa akcentom na

deklarisane proizvode. Tribinu su vodile predsjednica NVO Celijakija Valentina Piperović i dr Valentina Lola Đurišić, predijatar gastroenterolog KCCG – Instituta za bolesti djece. NVO CAZAS je realizovala predavanje o anemiji. Predavač je bila dr Nina Mikić, spec. interne medicine. Na radionici je bilo riječi o tome šta je anemija, koji su simptomi, kako ih prepoznati i šta je neophodno promijeniti u načinu ishrane.

Povodom Svjetskog dana oralnog zdravlja, koji se obilježava 20. marta, Crnogorski komitet za međunarodnu saradnju studenata stomatologije MoDSA (Montenegrin Dental Students' Association) je organizovao interaktivnu radionicu i predavanje o značaju pravilne oralne higijene, izbalansirane ishrane i zdravih životnih navika. Kroz interaktivni pristup posjetiocu su imali priliku da nauče kako i kojim sredstvima se najbolje održava oralna higijena, koje su navike u ishrani nepoželjne i koliko često treba posjećivati stomatologa, a usvajanje novih znanja su olakšali pokloni u vidu četkica za zube i edukativnog materijala. Predavanje su, ispred MoDSA, održale stomatološkinja dr Milica Radulović i apsolventkinja stomatologije Nina Rešetar.

U okviru projekta "Kompetentno, transparentno, efikasno i odgovorno civilno društvo koje pruža usluge osobama koje koriste droge", koju je podržala Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori, NVO JUVENTAS je održala sastanke koji su za cilj imali uspostavljanje i/ili nastavak saradnje sa lokalnim kancelarijama za prevenciju bolesti zavisnosti, te dostupnim servisima u lokalnim samoupravama. Takođe, tema je bila i usvajanje poštjuće terminologije, usaglašavanje postojećih servisa i usluga na lokalnom nivou sa potrebama osoba koje koriste droge, kao i uvođenje inovativnih metoda sve u cilju razvijanja kompetentnog, transparentnog, efikasnog i odgovornog sistema u kojem će se svaki građanin/ka osjećati poštovano i uvaženo bez obzira na bilo koje lično svojstvo.

Prvi sastanak sa opštinom Podgorica i lokalnom kancelarijom za prevenciju bolesti zavisnosti, kao i sa servisima koji su namijenjeni osobama koje koriste droge, održan je u ponedjeljak, 21. marta.

Drugi sastanak sa ostalim opštinama i lokalnim kancelarijama za prevenciju bolesti zavisnosti realizovan je u srijedu, 23. marta.

U Kući zdravlja je u periodu od marta do juna mjeseca održano 8 inkluzivnih radionica "Dajem glas za svake đevojke glas". Radionice su održane od strane Udruženja psihologa Crne Gore, a podržane od strane Sekretarijata za socijalno staranje Glavnog grada. Riječ je o iskustveno – edukativnim radionicama namijenjenim djevojkama i djevojčicama različitog socio-kulturološkog porijekla. Učesnice radionica bavile su se raznim temama kao što su društvena očekivanja koja prate rodne uloge, sa posebnim akcentom na to kako u periodu adolescencije ova tematika može uticati na prihvatanje ličnog i rodnog identiteta, adolescentski emotivni odnosi, kako učesnice percipiraju zdravu emotivnu vezu, šta za njih prestavlja ljubav, kako je pokazuju i kako mogu da prepoznaju da li su voljene na zdrav način. Bilo je riječi o značajnim ženskim figurama koje su kroz istoriju i kulturu civilizacije svojom borbenošću, smjelošću i hrabrošću na autentičan način uspjele da utiču na promjenu položaja žena u društvu. Kroz set zanimljivih tehnika, koje su vodile inspirativnoj diskusiji, razmjenjivana su mišljenja i iskustva djevojaka koje dolaze iz različitog socijalnog okruženja i razmatran je položaj žena od daleke istorije do danas. Tokom radionica kreirao se i edukativni material koji sadrži poruke samih djevojaka, a koje se posebno odnose na percepciju rodnih razlika.

Održana je iskustveno – edukativna radionica "Svako dijete ima šansu", sa djevojkama i djevojčicama iz socio-ekonomski ugroženih porodica. Riječ je o psihološko – literarnoj radionici održanoj od strane Udruženja psihologa Crne Gore u saradnji sa mladim pjesnikom Lukom Boljevićem. Cilj radionice bio je podizanje svijesti djevojaka i djevojčica kada su u pitanju rodno zasnovano nasilje, nasilje u vršnjačkim vezama, kao i rani brakovi i tolerancija nasilja nad djevojkama i djevojčicama.

NVO Veritas CG je organizovala psihološku radionicu na temu "Izražavanje i prihvatanje osjećanja". Radionicu je vodila psihološkinja i aktivistkinja NVO Anima, stručna saradnica Veritas CG, Ljupka Kovačević. Učesnice su bile žene i onkološke pacijentkinje iz Podgorice, Bijelog Polja, Tivta, Kotora i Danilovgrada.

Predavanje pode nazivom "Suplementacija vitamina u gerijatrijskoj populaciji", realizovano je u saradnji sa BENU apotekama. Predavanje je vodila doktorica farmacije Snežana Žežević. Osim predavanja, BENU apoteke su za prisutne građane omogućile i besplatno testiranje

vitaminsko-mineralnog statusa. Istovremeno, prisutnim građanima prezentovana je i Gradska senior kartica.

- NVO CAZAS je održala radionicu sa fokus grupom – mladima iz RE zajednice. Teme fokus grupe bile su bolest zavisnosti, pristup zdravstvenoj zaštiti, važnost očuvanja reproduktivnog zdravlja. Učesnici su podijelili svoja mišljenja kada su u pitanju pomenute teme, kao i prijedloge za sprovođenje informativne kampanje među RE zajednicom u ovoj oblasti. Aktivnost je realizovana u okviru projekta "Inkluzivna misija" koju sprovodi NVO CAZAS, a podržava Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava.
- Svjetski dan podizanja svijesti o autizmu obilježava se 2. aprila i tim povodom NVO CAZAS je organizovao projekciju kratkog dokumentarnog filma "Tarik". Ovo dvadesetdvominutno ostvarenje, koje potpisuje mlada Danica Kovačević, nastalo je u okviru filmske radionice aktivističkog dokumentarnog filma i prati jedan dan dječaka sa autizmom Tarika i njegove majke Sabine. Nakon projekcije filma realizovana je i panel diskusija sa Danicom i Sabinom o tome kako je teklo snimanje i sa kojim su se to izazovima suočavale.
- Povodom Svjetskog dana borbe protiv alkoholozma, u saradnji Kancelarije za mlade i Udruženja studenata medicine (MoMSIC), organizovano je predavanje na temu "Reci NE alkoholu". Ispred MoMSIC-a, uvodno predavanje održao je Vukašin Stojanović, student VI godine Medicinskog fakulteta UCG. Obrađivane teme bile su sljedeće: zašto nastaje alkoholizam, koji su uzroci, štetne posljedice alkohola, kako alcohol djeluje na vozačke sposobnosti, koje bolesti alkoholizam prouzrokuje. Prisutnima se obratila Marija Zogović ispred Kuće zdravlja, kao i direktorica JU na Kakarickoj gori Dijana Milošević, koje su objasnile kako teče tretman liječenja zavisnika, ali i lična iskustva u radu sa zavisnicima u JU na Kakarickoj gori.
- Udruženje psihologa Crne Gore je održalo sastanak o monitoringu projekta UPCG podržanog kroz grant shemu Danish refugee council-a.
- Glavni grad Podgorica i Kuća zdravlja u saradnji sa Bemax Arena Gym-om i Kancelarijom za mlaude, organizovali su manifestaciju pod nazivom "Aktivna Podgorica". Manifestacija je održana na Trgu nezavisnosti u četvrtak 28. aprila, u poslijepodnevnim časovima. Cilj događaja je promovisanje pokreta i fizičke aktivnosti i njihov značaj za poboljšanje i održavanje psiho-fizičkog zdravlja, za unapređenje kvaliteta života građana Podgorice. Posjetioci su bili u prilici da uživaju i da se priključe raznovrsnom programu, muzičkom gostu, folkloru, plesu, fitnesu za djecu i za odrasle. Prijatelji manifestacije obezbijedili su vrijedne nagrade za nagradne igre u kojima su posjetioci učestvovali.
- Održana je panel diskusija NVO Juventas, koja nosi naziv "Novi pristupi u tretmanu Hepatitis C, sa posebnim akcentom na dostupnost tretmana osobama koje koriste droge". Panel diskusija dio je projekta "Unapređenje kvaliteta i održivosti usluga vezanih za HIV i Hepatitis C", koju sprovode NVO Juventas i NVO CAZAS, uz finansijsku podršku Fondacije za otvoreno društvo. Posebna pažnja posvećena je diskusiji o ranijim praksama i novim pristupima u tretmanu HCV-a. O potrebama i važnosti direktnе podrške osobama koje žive sa Hepatitisom C govorili su saradnici u zajednici Marko Dragičević iz Juventas-a i Boban Sekulić iz HEP Montenegro.
- NVO Veritas je realizovala radionicu pod nazivom "Kancer: poziv na buđenje!". Posjetiocima je kroz različit edukativni program predstavljen kancer i kakva je zapravo bolest u pitanju, kako teče proces liječenja, sa posebnim akcentom na to zašto kancer može biti poziv na buđenje. Radionicu je vodila mr Damira Murić, psihološkinja.
- NVO Centar za prava djeteta CG je održala treninge pod nazvom "Soft skills", za korisnike programa Ekonomsko osnaživanje porodica Centra za prava djeteta Crne Gore. Predavač je bila psihološkinja Zorica Minić ispred Centra za stručno osposobljavanje, a teme su bile komunikacija i asertivna komunikacija.
- U cilju očuvanja i unapređenja zdravlja građana Podgorice, kao i promovisanja zdravih stilova života, u saradnji sa BENU apotekama, organizovana je manifestacija "Za našu Podgoricu i zdravu porodicu". Manifestacija je održana u Bemax parku u Tološkoj šumi. Pored raznovrsne ponude zdravih proizvoda, besplatnog mjerjenja krvnog pritiska, šećera u krvi i vitaminsko-mineralnog statusa, testiranja kože lica, savjetovanja doktora farmacije i kardiologije (Crnogorsko udruženje za srčanu slabost), sportske školice za djecu, posjetiocima je prezentovana Senior gradska kartica i Kartica prednosti.

- Povodom Međunarodnog dana porodice, koji se obilježava 15. maja, u parku ispred Dvorca Petrovića na Kruševcu održano je četvrti izdanje festivala roditeljstva Porodica Fest. Organizator festivala bilo je Udruženje roditelji i njegovo socijalno preduzeće Kreativa Lab, u saradnji sa Glavnim gradom i firmom PG Sound.
- Udruženje Celijakija Crne Gore je, povodom Međunarodnog dana celijakije, održalo edukativnu radionicu koju je vodila dr Valentina Lola Đurišić, pedijatar gastroenterolog.
- NVO Veritas CG je održala drugi dio radionice pod nazivom "Prihvatanje osjećanja". Radionicu je vodila psihološkinja i aktivistkinja NVO Anima, Ljupka Kovačević.
- Glavni grad i Institut za sport i sportsku medicinu Crne Gore su organizovali dvanaesti po redu *Festival zdravlja na Rimskom trgu*, a Kuća zdravlja imala je svoj prostor na ovom festivalu. Predstavljene su brojne zdravstvene ustanove, kao i nevladine organizacije koje djeluju u oblasti zdravlja. Građani i građanke Podgorice imali su mogućnost da razgovaraju sa ljekarima, farmaceutima, psiholozima i drugim stručnjacima, te da dobiju različite usluge (mjerjenje krvnog pritiska, glikemije i drugih parametara), ali i da uživaju u pratećem programu.
- Regionalni sastanak "održivost HIV odgovora" u organizaciji Regionalne mreže TB i HIV zajednice Jugoistočne Evrope (SEE RCN) održan je u Skoplju od 6. do 8. juna. Glavni grad, kao potpisnik Pariske deklaracije za okončanja AIDS epidemije, 2019. godine se pridružio globalnom pokretu Gradova brzog odgovora i preuzeo obavezu pružanja podrške i aktivnog učešća u aktivnostima usmjerenim ka okončanju AIDS epidemije. U prethodne tri godine, Glavni grad je aktivno radio na realizaciji aktivnosti usmjerenih na prevenciju HIV/AIDS-a i borbu protiv stigme i diskriminacije ka osobama u povećanom riziku. Osim osnivanja servisa „Kuća zdravlja“ koji aktivno radi na sprovođenju preventivnih i edukativnih aktivnosti u odnosu na HIV, Glavni grad je u prethodnom periodu definisao i plan primjene Pariske deklaracije u Glavnom gradu ali se i pridružio globalnim kampanjama usmjerenim na promociju testiranja i prevenciju HIV/AIDS-a. Kuća zdravlja i kolektiv Glavnog grada ostaju posvećeni primjeni Pariske deklaracije i pružanja aktivnog doprinosa okončanju AIDS epidemije i unapređenju saradnje u ovoj oblasti koja je ključ održivog odgovora na HIV/AIDS epidemiju.
- U susret Medjunarodnom danu borbe protiv zloupotrebe droga koji se obilježava 26. juna, Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je u Kući zdravlja ugostila članove Multidisciplinarnog tima za sprječavanje zloupotrebe droga. Glavne teme IV sastanka ovog tijela bile su pokretanje inicijative za stvaranje uslova za tretman maloljetnika/ca koji zloupotrebjavaju PAS, te obilježavanje 26. juna i analiza mogućnosti zajedničkog uticaja na detektovane aktuelne probleme na lokalnom nivou. Povodom 26. juna Međunarodnog dana borbe protiv zloupotrebe droga Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je, u saradnji sa borbe protiv zloupotrebe droga Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti je, u saradnji sa J.U. Kakaricka gora, u sklopu akcije "Čist možeš sve" postavila štandove u Njegoševom parku i na promenadi kraj rijeke Morače. Na štandovima su bile izložene edukativne brošure na temu bolesti zavisnosti, a naši sugrađani imali su priliku da razgovaraju o ovoj problematici sa stručnim licima i iskustvenim savjetnicima. Takođe, zainteresovanim su podijeljene i majice sa sloganom "Čist možeš sve".
- Centar za prava djeteta organizovao je pripremu za posjetu NLB banci i obrađivanju teme "Finansijsko opismenjavanje".
- U Kući zdravlja održan je sastanak sa roditeljima korisnika programa Centra za prava djeteta povodom odlaska na kamp Sutomore.
- Kuća zdravlja je u srijedu, 7. jula, u svojim prostorijama obilježila godinu dana postojanja. a ideja o pokretanju ovog besplatnog socijalnog servisa nastala je iz uvjerenja da je za zdrav i produktivan život veoma važno voditi brigu kako o fizičkom, tako i o mentalnom zdravlju. Tim povodom gradonačelnik je istakao je da je Kuća zdravlja u značajnoj mjeri doprinijela unapređenju kvaliteta javnog zdravlja u Podgorici, te da su dosadašnji rezultati najbolja potvrda ispravnosti odluke o pokretanju ovog socijalnog servisa koju je Glavni grad donio početkom prošle godine. Sekretar Sekretarijata za socijalno staranje je predstavio rezultate rada u proteklom periodu i istakao da je Kuća zdravlja opravdala povjerenje građana, te da su kroz razne radionice, savjetovanja i konsultacije u saradnji sa stručnim timovima dobili neophodnu podršku.
- Pored toga, brojne manifestacije su obilježile prvu godinu rada Kuće zdravlja, koje su realizovane u saradnji sa partnerima Glavnog grada. Kampanja aktivizma protiv rođnog nasilja, Aktivna Podgorica, Za našu Podgoricu i zdravu porodicu, Porodica fest, Festival

- zdravlja, Ružičasti oktobar, samo su neke od manifestacija zahvaljujući kojima smo podsjetili na važnost preventivnog djelovanja kada je zdravlje u pitanju.
- Povodom obilježavanja Ružičastog oktobra, Sekretarijat za socijalno staranje, pokrenuo je novi socijalni servis za onkološke pacijente – KARTICA PREDNOSTI, koji funkcioniše u okviru Kuće zdravlja
  - Sekretarijat za kulturu i sport Glavni grad je u drugoj polovini 2022. godine u prostorijama Kuće zdravlja organizovao Komisiju za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama.
  - TA centar održao je u Kući zdravlja edukativni sastanak grupe za obuku iz pravca psihoterapije transakcionalne analize.
  - Udruženje psihologa Crne Gore je u Kući zdravlja realizovalo sastanke.
  - Moto klub "Bezbjednost" je u prostorijama Kuće zdravlja organizovao trening bezbjedne vožnje za motocikliste u Podgorici. Predavanje je održano za polaznike obuke. Trening bezbjedne vožnje motora sastoji se od teorijske i praktične edukacije koje realizuju licencirani instruktori bezbjedne vožnje.
  - U Kući zdravlja je održano predavanje na temu kardiovaskularnih bolesti povodom Svjetskog dana srca, u saradnji sa Crnogorskim udruženjem za srčanu slabost. Prisutni građani imali su priliku da razgovaraju sa predavačima dr Majom Miročević, dr Sinanom Ećo i dr Erolom Muratovićem.
  - NVO Veritas, u saradnji sa UPCG, je u prostorijama Kuće zdravlja održalo radionicu namijenjenu onkološkim pacijentkinjama pod nazivom "Suočavanje sa strahom". Radioniku je vodila psihološkinja Milena Raspopović.
  - Obuka "Programi smanjenja štete u odnosu na HIV/AIDS među populacijom injektirajućih korisnika i korisnica droga u Crnoj Gori", održana je od 29. septembra do 1. oktobra u Petrovcu. Obuka je realizovana u organizaciji NVO CAZAS, u sklopu projekta "Prevencija HIV-a među osobama koje koriste droge". Predavači su bili doktorica interne medicine Nina Mikić Marjanović, koja je predstavila zdravstvene posljedice injektiranja psihohaktivnih supstanci, njihovo prepoznavanje, savjetovanje i tretman liječenja u Crnoj Gori. Predavač na obuci bio je i Boban Sekulić, koordinator na programu smanjenja štete, koji je predstavio principe rada i dostupne servise u Crnoj Gori, kao i nove pristupe u programima smanjenja štete. Programska direktorka NVO CAZAS, Sanja Šišović, vodila je praktični dio obuke koji se sastojao iz mapiranja i komunikacije sa klijentima, pružanja minimalnog paketa usluga kao i monitoring pružanja usluga. Psihološkinja i predstavnica Kuće zdravlja, mr Saša Lazović, prisustvovala je ovoj trodnevnoj obuci.
  - Svjetski dan srca obilježen je pod sloganom "Svim srcem za sva srca", u saradnji sa Crnogorskim udruženjem za srčanu slabost. Brojne aktivnosti realizovane su 2. oktobra u Bemax parku u Podgorici. Građani Glavnog grada imali su priliku da uživaju u različitim sadržajima, a sve sa ciljem ukazivanja na važnost očuvanja zdravlja svakog pojedinca. Ovaj događaj bio je poziv na svakodnevno praktikovanje zdravih stilova života.
  - Povodom Inicijative za stvaranje uslova za tretman maloljetnika/ca koji zloupotrebljavaju psihohaktivne supstance održan je sastanak predstavnika Glavnog grada i Multidisciplinarnih timova.
  - Kancelarija za LGBTIQ lica je 7. oktobra u Kući zdravlja, povodom desetog Montenegro prajda, organizovala panel diskusiju "Deset godina Povorke ponosa u Podgorici". Učesnici panela bili su članovi i članice inicijalnog Organizacionog odbora Montenegro prajda, aktivisti i aktivistkinje za ljudska prava.
  - Udruženje psihologa Crne Gore je, povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja, organizovalo radionicu i predavanje pod nazivom "Mentalno zdravlje i blagostanje kao globalni prioritet". Radioniku su vodile psihološkinje i psihoterapeutkinje Ivana Medenica i Jelena Milutinović.
  - Održanu je Konferencija za medije na kojoj je prezentovan i ozvaničen početak implementacije projekta "Držimo te za ruku". Zahvaljujući pomenutom projektu svim ženama je bio dostupan besplatan eho pregled dojki, na teritoriji Podgorice, u specijalističkom kombinu Poliklinike Filipović, parkiranom ispred Kuće zdravlja. Prisutnima se u ime organizatora obratila Milena Đergović, idejni tvorac projekta, ističući značaj preventivnog pregleda ili ranog otkrivanja karcinoma dojke. Đergović se zahvalila Glavnom gradu, koji je odmah prihvatio

poziv kao pokrovitelj projekta, Investicijom razvojnog fondu Crne Gore, koji je generalni sponzor, kao i Poliklinici Filipović, koja je ustupila svoje specijalističko kombi vozilo i ultrazvuk za potrebe obavljanja pregleda. Prisutnima su se obratili i ispred Poliklinike Filipović doktor Mladen Filipović, vršilac eho pregleda, kao i sekretar Sekretarijata za socijalno staranje Glavnog grada.

- NVO Veritas je realizovala psihološku radionicu na temu "Probudi borca u sebi". Gostujući edukator bio je psiholog Elvedin Kahrović.
- Predstavnici NVO Juventas i NVO LINK sastali su se u Kući zdravlja sa predstavnicima Ministarstva pravde, Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, predstavnicom institucije Ombudsmana i predstavnicima UIKS-a. Tema sastanka bilo je istraživanje i rezultati istraživanja sprovedenog u protekloj godini od strane Crnogorske mreže za smanjenje štete LINK i NVO Juventas. Ovo istraživanje, finansijski i idejno podržano od strane Evroazijske mreže za smanjenje štete (EHRA – European Harm Reduction Association), sprovedeno je među osobama koje se nalaze na supstitionim terapijama, metadonu ili buprenorfinu (OST program), sa primarnim ciljem ispitivanja zadovoljstva korisnika/ca samim programom. Predstavnici NVO Juventas i NVO LINK realizovali su još jedan sastanak u Kući zdravlja sa predstavnicima OST centara i Instituta za javno zdravlje, kako bi predstavili najvažnije nalaze istraživanja, razgovarali o izazovima sa kojima se suočavaju osobe koje se nalaze na supstitionim terapijama u Crnoj Gori i idejama za prevazilaženje pomenućih problema.
- Udruženje "Fenix Crna Gora" organizovalo je u prostorijama Kuće zdravlja jednodnevnu radionicu sa temom "Kako spriječiti burn out", namijenjenu predstavnicima i predstavnicama civilnog sektora i institucija koje rade sa djecom i mladima, kako bi se uvećali njihovi kapaciteti da prepoznaju rizike nastanka i oblike ispoljavanja burn out-a. Radioncu je vodila Ivana Malović, dugogodišnji trener, koja je učesnicima i učesnicama kroz interaktivni rad dala smjernice i alate kako da kanališu stres i energiju i unaprijede svoju angažovanost na poslu. Prisutni su upoznati sa psihološkim konceptima bitnim za očuvanje integriteta i mentalnog zdravlja u stresnim situacijama. Radionica je dio projekta "Osnaživanje kroz edukaciju", koji je podržan kroz program "Profesionalno i pravovremeno pružanje usluga nakon COVID-19 PTSD", koji sprovodi Udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju "Staze", sa partnerskim organizacijama "Djeca Crne Gore" i "Impuls". Program je finansirala Evropska unija.
- Povodom 1. decembra, Svjetskog dana borbe protiv side, CAZAS u saradnji sa Institutom za javno zdravlje i Kućom zdravlja organizovao je anonimno i besplatno testiranje na HIV, hepatitis B i C.
- U organizaciji Sekretarijata za socijalno staranje Glavnog grada, u Kući zdravlja je održana radionica na temu "Modeli pristupa invaliditetu, terminologija i komunikacija sa OSI". Učesnici su kroz praktični rad i diskusiju imali priliku da se na trenutak nađu u ulozi osoba sa invaliditetom i da na taj način razumiju prepreke sa kojima se OSI suočavaju. Radioncu je ispred Sekretarijata za socijalno staranje vodila aktivistkinja za prava OSI Anđela Radovanović. Radionica je bila namijenjena zaposlenima u Glavnom gradu, sa ciljem da se unaprijedi razumijevanje fenomena invaliditeta i vještine adekvatnog odgovora na potrebe građana i građanki sa invaliditetom.
- Nevladina organizacija Veritas CG realizovala je psihološku radionicu u prostorijama Kuće zdravlja. Tema radionice, koju je vodila psihološkinja Ljupka Kovačević, bila je "Komunikacije i nesporazumi". Osim stručnih savjeta, radionica interaktivnog karaktera bila je prilika da se učesnici i učesnice međusobno bolje upoznaju i razmijene iskustva i mišljenja kako da prevaziđu probleme i poteškoće sa kojima se suočavaju.
- Centar za stručno obrazovanje održao je okrugli sto sa NVU Naše doba.
- Višednevna obuka "Unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava za rad sa LGBTI osobama", u organizaciji NVO Juventas, održana je u Andrijevici od 5. do 7. decembra. Na ovoj obuci učestvovali su predstavnici Kancelarije za LGBTIQ lica i Kuće zdravlja. Cilj obuke je unapređenje kapaciteta lokalnih samouprava za implementaciju aktivnosti definisanih lokalnim akcionim planovima za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba. Učesnici radionica su imali priliku da čuju o seksualnim identitetima, mehanizmima homofobije, uvriježenim stereotipima, kao i ljudskim pravima lezbejki, gej, biseksualnih i transrodnih osoba u Crnoj Gori. Ova aktivnost je dio projekta "Doprinos adekvatnoj primjeni politike ljudskih prava i servisa podrške

LGBTI osobama na lokalnu”, a koji NVO Juventas sprovodi uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava Crne Gore. Opšti cilj projekta je doprinos obezbjeđivanju povoljnijih uslova ukupne egzistencije, poboljšanje kvaliteta socijalnog života i pune socijalne prihvaćenosti osoba drugačije sekusalne orijentacije i rodnog identiteta.

- Povodom obilježavanja 16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama, Sekretarijat za socijalno staranje Glavnog grada Podgorica, organizovao je fokus grupu „Rodno zasnovano nasilje i manjinske grupe. Učesnice su razmijenile mišljenja i dale prijedloge za prevenciju rodno zasnovanog nasilja nad manjinskim grupama.
- U prostorijama Kuće zdravlja organizovano je 6 inkluzivnih radionica za srednjoškolce “Veza mora biti zdrava”. Radionice su sprovedene u okviru istoimenog projekta (“Veza mora biti zdrava”) koji zajedno sprovode Sigurna ženska kuća i Udruženje psihologa Crne Gore u okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu – ReLOaD 2, koji finansira EU, a implementira UNDP. U Crnoj Gori, ReLOaD2 program sprovodi se u partnerstvu sa petnaest opština, među kojima su Podgorica, Golubovci, Cetinje i Danilovgrad, koji čine klaster Središnji region. Planirano je sprovođenje više radionica sa tri grupe srednjoškolaca, uzrasta od 14 do 18 godina, a iste su podijeljene u dva seta. Naime, prvi set radionica posvećen je jačanju socio-emocionalnih kapaciteta srednjoškolaca, i vođene su od strane dvije psihološkinje, dok je drugi set radionica usmjeren na literarno – psihološki rad, koji void psihološkinja i pisac, koji će podstaći formiranje jedinstvenog sadržaja srednjoškolaca. Na radionicama su se kroz kreativne vježbe srednjoškolci upoznali, što je imalo za cilj povezivanje i uspostavljanje kohezije grupe, prihvatanja različitosti i razvijanje kapaciteta za otvorenost. Na ovim radionicama se kroz kreativan i proaktivni način govorilo o ljubavi, emotivnim odnosima, šta ljubav jeste a šta nije, kako to izgleda u adolescentnom dobu kada se prvi put zaljubljuju, kao i da prepoznaju da li ih neko voli na zreo način.
- Zaposleni u Sekretarijatu za socijano staranje Glavnog grada uspješno su završili dvodnevnu obuku „Unapređenje kapaciteta stručnih radnika/ca za rad sa LGBTI osobama”, koju je organizovala Kancelarija za LGBTIQ lica u Kući zdravlja, a čiji je autor i koju sprovodi NVO Juventas. Program obuke je akreditovan od strane Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu. Glavni ciljevi ovog programa obuke su podizanje kapaciteta i znanja socijalnih radnika/ca za kontinuirano sprovođenje mjera Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori u domenu socijalnog rada i socijalnih politika i unapređenje kompetencija stručnih radnika/ca u oblasti socijalnog rada i socijalnih politika za direktan rad sa LGBTI osobama. Krajnji cilj je zaštita LGBTI osoba od diskriminacije i nasilja, kao i stvaranje uslova za spremniji i otvoreniji stručni dijalog o svim izazovima na koje LGBTI zajednica nailazi u svakodnevnom funkcionisanju, te zajedničko pronalaženje njihovih adekvatnih i održivih rješenja.
- Tokom decembra mjeseca NVO CAZAS je održala 4 obuke u prostorijama Kuće zdravlja. Polaznici obuka su bili saradnici u socijalnoj inkluziji za RE populaciju, tzv. RE medijatori. Cilj obuke je bio edukovati RE medijatore u oblastima sa kojima se svakodnevno susreću u svom radu, a tiču se zdravstvene i socijalne zaštite.
- Tako je 19.decembra tema koja se obrađivala na obuci bila “Bolest zavisnosti”. Predavači na obuci su bili dr Nina Mikić, internista, Boban Sekulić, koordinator programa smanjenja štete u CAZAS-u, i Katarina Jočić, socijalna radnica u CAZAS-u. U početku je učesnicima od strane doktorke objašnjeno kako nastaju bolesti zavisnosti, kakav je njihov uticaj na zdravlje i koje su zdravstvene posljedice injektiranja psihoaktivnih supstanci. Nakon toga je učesnicima prezentovan sistem liječenja i tretmana u Crnoj Gori. Istog dana je rad nastavljen na drugu temu koja se ticala prevencije HIV-a i krvlju prenosivih bolesti, a potom i prezentacije koncepta smanjenja štete i servisa smanjenja štete u Crnoj Gori.
- Dana 20. decembra je tema obuke bila prava “Prava pacijenata”. S obzirom da većina medijatora radi u oblasti zdravstvene zaštite, ova oblast je bila jako značajna za njih, jer se govorilo o Zakonu o zaštiti prava pacijenata, o tome kako sistem zdravstvene zaštite u Crnoj Gori funkcioniše. Nakon zdravstvene regulative, prešlo se na sam sadržaj zakona, i detaljna obrada prava koja se njime garantuju, i uslovi za njihovo ostvarivanje. Takođe su i pojašnjavani neophodni uslove koji se tiču samih pacijenata, tj. obaveza kojih pacijenti treba da se pridržavaju u zdravstvenoj zaštiti. Poseban segment obuke je bio posvećen objašnjavanju instituta Prigovora Zaštitniku prava pacijenata, i procedurama za pisanje prigovora. Predavač na ovoj obuci je bila Sanja Šišović, programska direktorica u CAZAS-u.

- Održana je i obuka na temu "Prva pomoć", a predavač na obuci je bio Darko Rakočević, profesor prve pomoći u Stručnoj medicinskoj školi i autor udžbenika na ovu temu. Sa učesnicima je na praktičnim primjerima rađeno na usvajanju adekvatnog pristupa povrijeđenom i procjeni stanja povrijeđenog. Nakon toga su učesnici samostalno vježbali ovakav pristup na modelu. Obuka se nastavila sa primjerima prve pomoći kada je u pitanju situacija krvarenje i zaustavljanje krvarenja, potom povrede koštano zglobnog sistema, i ostale povrede – gušenje. Učesnici su na primjeru vidjeli kako se radi kardiopulmonalna reanimacija i imali priliku da uz pomoć predavača sami vježbaju izvođenje. Na kraju obuke je bilo govora o reagovanju u različitim stanjima, kada je u pitanju hipo i hiperglikemija, epilepsijska, besvjesno stanje.
- Dana 28.decembra održana je obuka na temu "Prava pacijenata – praktični primjeri iz prakse". S obzirom na to da se medijatori u zdravstvenoj zaštiti u svom radu susreću sa brojnim izazovima, cilj ove radionice je bio da se kroz primjere iz prakse da savjet za adekvatno postupanje u konkretnoj situaciji kao i da se koristiti institut pisanja Prigovora zaštitniku prava pacijenata. Medijatori su imali brojne primjere iz prakse u radu sa pripadnicima/cama RE pacijenata. Medijatori su imali brojne primjere iz prakse u radu sa pripadnicima/cama RE pacijenata. Medijatori su imali brojne primjere iz prakse u radu sa pripadnicima/cama RE pacijenata. Medijatori su imali brojne primjere iz prakse u radu sa pripadnicima/cama RE pacijenata. Medijatori su imali brojne primjere iz prakse u radu sa pripadnicima/cama RE pacijenata.
- Realizovano je predavanje na temu "Anemija u savremenom dobu". Predavač je bio dr Rade Boričić, specijalista interne medicine.
- Održano je predavanje na temu "Degenerativne promjene na kuku i koljenu i njihovo liječenje". Predavači su bili specijalizanti Ortopedske hirurgije i traumatologije Kliničkog centra Crne Gore - dr Ivan Vlahović i dr Aleksandar Petričić. Prisutni građani i građanke su upoznati sa uzrocima i kliničkim manifestacijama degenerativnih promjena na kuku i koljenu, a zatim i o dijagnostičkim i terapijskim modalitetima, sa akcentom na prevenciju bolesti. Nakon predavanja, održana je interaktivna diskusija između doktora i pristutnih građana i građanki.
- Održan je sastanak Udruženja psihologa Crne Gore gdje je sumiran godišnji rad udruženja, ali i planiranje novih radnih aktivnosti i projekata za dolazeću 2023. godinu. Na posljednjem sastanku Udruženja u tekućoj godini bilo je i riječi o aktualnim dešavanjima i temama vezanim za psihološku djelatnost.
- U sklopu svakodnevnih aktivnosti, u saradnji sa Udruženjem psihologa CG, JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci PG i NVO CAZAS, putem psihoterapije, savjetovanja i usmjeravanja održano je oko 684 sati seansi, od kojih 4 sata telefonskim putem. Obrađeno je 227 zahtjeva za pružanje psihosocijalne pomoći, od kojih su 38 zahtjeva koja se tiču problema bolesti zavisnosti.
- U okviru aktivnosti koje NVO CAZAS i Kancelarija za prevenciju bolesti zavisnosti sprovodi u Kući zdravlja, iskustveni savjetnici su vršili savjetovanja na temu bolesti zavisnosti.
- U saradnji sa Kancelarijom za prevenciju bolesti zavisnosti Kuća zdravlja je besplatno distribuirala 177 testova za kontrolu prisustva psihoaktivnih supstanci u organizmu (roditeljima, zavisnicima i NVO sektoru).
- Povodom obilježavanja Ružičastog oktobra, Sekretarijat za socijalno staranje je 26. oktobra 2021. godine pokrenuo socijalni servis za onkološke pacijente – KARTICA PREDNOSTI, koji funkcioniše u okviru Kuće zdravlja. U 2022. godini izdato je 37 kartica. Od samog pokretanja servisa broj izdatih kartica iznosi 105.

#### Transferi institucijama za sprovođenje aktivnosti Kuće zdravlja

- Udruženju sistemskih porodičnih terapeuta Crne Gore za podršku u realizaciji Skupštine nacionalnih udruženja porodičnih psihoterapeuta Evrope koja se održala u Baru, uplaćeno 300,00 €
- NVO "MONNA" – Udruženje za holističku medicinu kao finansijska podrška za organizaciju i realizaciju festivala "Zdravlje i njega žene" koji se održao u Podgorici u TC Delta City, uplaćeno 300,00 €

- Draf d.o.o. za finansijsku pomoć za štampanje priručnika „Osnovi i zadaci prve pomoći“, čiji je cilj edukacija i podučavanje djece, mlađih i šire javnosti o osnovama prve pomoći, uplaćeno 350,00 €
- Centru za prava djeteta za rad Lokalnog dječjeg parlamenta Podgorica, koga čine predstavnici djece i mlađih iz osnovnih i srednjih škola sa područja Glavnog grada, uplaćeno 1 000,00 €
- Komori fizioterapeuta Crne Gore za organizaciju Svjetskog dana fizioterapije 8. septembra 2022. godine, uplaćeno je 1 000,00 €
- Udruženju psihologa Crne Gore za podršku, za svakodnevno pružanje usluge psihosocijalne pomoći u okviru Kuće zdravlja, uplaćeno 2 500,00 €

#### **Projekat "Držim te za ruku"**

- Memorandum o saradnji između Glavnog grada Podgorica, Sekretarijat za socijalno staranje i Poliklinike Filipović, kojim su potpisnici saglasni da će ostvariti saradnju u okviru Kuće zdravlja na aktivnostima u projektu "Držim te za ruku" koji će se realizovati povodom "Ružičastog oktobra", mjeseca borbe protiv karcinoma dojke. Na osnovu navedenog uplaćeno je 5 000,00 €.
- Potpisani je Ugovor o programskoj saradnji sa firmom mMika Proart doo, povodom realizacije aktivnosti na projektu „Držimo te za ruku“, kojim se omogućavaju besplatni preventivni UZ pregledi karcinoma dojke za građanke Podgorice tokom 90 dana. Na osnovu navedenog Ugovora uplaćeno je 4 840,00 €.
- Potpisani Ugovor o djelu između Sekretarijata za socijalno staranje i Marka Vujačića. Navedeni je preuzeo obavezu izvršavanja poslova koji se odnose na snimanje i montažu promotivnog spota "Držimo te za ruku", kao i održavanje društvenih mreža tokom kampanje na aktivnostima besplatnih preventivnih UZ pregleda karcinoma dojke za građanke Podgorice. Na osnovu ugovora uplaćeno je 2 000,00 €.
- Potpisani Ugovor o djelu između Sekretarijata za socijalno staranje i Nikole Vukčevića. Navedeni je preuzeo obavezu izvršavanja poslova koji se odnose na scenario, režiju i video produkciju promotivnog spota "Držimo te za ruku", za aktivnost besplatnih preventivnih UZ pregleda karcinoma dojke za građanke Podgorice. Na osnovu Ugovora plaćeno 4 000,00 €.

#### **Ostali poslovi**

#### **Projekat „Usluge podrške za život u zajednici za osobe sa invaliditetom“**

Socijalni servis je namijenjen osobama s invaliditetom u saradnji sa Crvenim krstom Crne Gore. Za ovu namjenu utrošena su budžetom predviđena sredstva od 70.000,00 €. Osobama s invaliditetom se pruža podrška prilikom boravka u kući, van kuće i obavljanja tekućih obaveza, druženja i sl. Podrška je pružena za 11 osoba s invaliditetom koje su koristile usluge personalnih asistenata i preko 100 članova Organizacije gluvih i nagluvih koji su koristili usluge prevođenja sa/na znakovni jezik.

#### **Projekat „Mobilni timovi – medijacija u zajednici za osobe sa invaliditetom“**

Aktivnosti ovog projekta usmjerene su na podršku osobama s invaliditetom kroz pružanje stručne podrške članova mobilnog tima (socijalni radnik, psiholog i druga stručna lica). Aktivnosti je sprovedio Crveni krst Crne Gore, a one su obuhvatale psihosocijalnu podršku OSI i porodicama i podršku u komunikaciji sa nadležnim institucijama, uz primjenu individualizovanog pristupa korisnicima i njihovim potrebama. Za ovu namjenu utrošena su budžetom predviđena sredstva od 30.000,00 €.

#### **Prevoz od vrata do vrata za osobe s invaliditetom**

Nakon završetka projekta „Pristupačnim prevozom do promjena“ koji je finansiran od strane EU kroz IPA program, a na kome je Glavni grad Podgorica bio partner Udruženju mlađih sa hendikepom Crne Gore, obezbijeđena je održivost ovog socijalnog servisa kroz obezbjeđivanje 50.000,00 € u budžetu za nastavak ove usluge, uz potpisivanje Memoranduma o saradnji sa UMHCG u martu 2022. Do kraja 2022. godine usluge je koristila 141 osoba, a realizovana je ukupno 2871 vožnja.

**Za izradu taktilnih staza za lakše kretanje slijepih i slabovidnih osoba u 2022. godini je utrošeno 59.922,23 €.**

### **Priprema i predaja projektnih prijedloga:**

- Pripremljen je i predat projekat OPEN na Dunavski regionalni program. Projekat OPEN - Opportunities for Participation, Equality and Non-discrimination ima za cilj unapređenje pristupačnosti i dostupnosti javnih usluga na lokalnom nivou za marginalizovane grupe kroz aktivnosti koje će se baviti: poboljšanjem pristupačnosti usluga i informacija marginalizovanim grupama, informisanjem građana o uslugama koje se nude i unapređenjem e-usluga za građane na lokalnom nivou. Glavni grad Podgorica je nosilac projekta, a partneri su Sarajevo i Zagreb. Ukupna vrijednost projekta je 1.818.540,00 €.
- Pripremljen je i predat projekat za poziv „Podrška zapošljavanju, socijalnoj inkluziji i socijalnom preduzetništvu“ koji je u okviru IPA programa raspisalo Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Projektom je aplicirao JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju – Podgorica, a cilj projekta je unapređenje kvaliteta usluga za korisnike i pilotiranje novih usluga podrške u zajednici za osobe s invaliditetom. Ukupna vrijednost projekta je 120.000€, od čega je od donatora traženo 114.000,00 €.
- Pripremljen i predat projekat za poziv Savjeta Evrope za finansiranje malih grantova i mjera za post COVID-19 prevenciju i oporavak u okviru ROMACTEDII programa. Projektom je planirana nabavka opreme za digitalnu učionicu u školi „Božidar Vuković Podgoričanin“ i uređenje prostora oko društvenog centra na Koniku. Ukupna tražena sredstva iznose 15.000,00 €.

U organizaciji Sekretarijata, u Kući zdravlja je održana radionica na temu "Modeli pristupa osobama s invaliditetom. Terminologija i komunikacija sa OSI". Radionica je bila namijenjena zaposlenima u Glavnem gradu, s ciljem da se unaprijedi razumijevanje fenomena invaliditeta i vještine adekvatnog odgovora na potrebe građana s invaliditetom, a učesnici/ce su imali priliku da kroz igru uloga steknu znanja o komunikaciji s osobama s invaliditetom i da kroz diskusiju razmijene iskustva i dalje prijedloge. Radionici je prisustvovalo 12 osoba.

Predstavnici/ce Sekretarijata prisustvovali su aktivnostima koje su organizacije osoba s invaliditetom organizovale tokom godine, uključujući prisustvo obilježavanju važnih datuma za zajednicu osoba s invaliditetom: Dan samostalnog života, Vožnja za slobodu (Freedom Drive) i radionicama posvećenim pravima žena i djece s invaliditetom...

Glavni grad je nastavio sa socijalnim servisom "**Gradska senior kartica**". Ovaj socijalni servis omogućava starijim sugrađanima da ostvare popuste na veliki broj proizvoda i usluga na teritoriji Podgorice. Senior kartica doprinosi unapređenju standarda penzionera i starijih sugrađana, i način da Glavni grad još jednom iskaže odgovornost i zahvalnost prema starijima, za doprinos koji su pružali i pružaju društvenoj zajednici. U toku ove godine je izdato oko 2000 senior kartica.

### **Socijalni servis "Prihvatište-Svratište"-privremeni smještaj za djecu sa ulice**

Zaključen je Memorandum o saradnji sa NVO " Roditelji ", čija je svrha realizacija socijalnog servisa Prihvatište/Svratište za djecu sa ulice kroz uključivanje u program Učionica Družionica (za ovu namjenu potrošena su Budžetom predviđena sredstva u iznosu od 10 000,00 €).

**Sredstva za prikupljanje rezervi krvi-** Društvu Dobrovoljnih Davalaca Krvi Podgorica uplaćeno 1000,00 €, a JZU Zavodu za transfuziju krvi Crne Gore uplaćeno 1 217,00 €.

Zaključeni Memorandi o saradnji sa NVO Centar za ženska prava i Univerzitetom Donja Gorica.

### **Transferi institucijama za sprovođenje socijalnog programa**

- Crnogorskom društvu za borbu protiv raka kao donacija povodom obilježavanja 55. godina Društva Crne Gore za borbu protiv raka 1967-2022. i 55 godina od prvih aktivnosti u borbi protiv raka u Crnoj Gori uplaćeno 300,00 €.
- JPU „ Đina Vrbica “ Podgorica za organizaciju trodnevnog Festivala dječijeg dramskog stvaralaštva, čije je održavanje bilo 13-15. maja uplaćeno 300,00 €.
- Memorandum o saradnji između Sekretarijata za socijalno staranje i Organizacije slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin, kojim se reguliše pružanje podrške za rad vešeraja – tepih

servisa, je od izuzetne važnosti za navedenu organizaciju. Na osnovu navedenog Sekretarijat je obezbijedio iznos od 3 000,00 €.

- Centru za afirmaciju i razvoj mlađih za realizaciju dijela aktivnosti projekta "Mladi talenti" koji ima za cilj promociju neafirmisanih mlađih talenata koji pripadaju socijalno ugoženim kategorijama ili su lica bez roditeljskog staranja uplaćeno 1 000,00 €.
- NVO "Celijakija" za održavanje radionica koje planiraju da održe dva puta mjesечно uplaćeno 300,00 €.
- NVO "Udruženje za podršku djeci sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama Crne Gore", kako bi im se pomoglo da održe kontinuirani rad kroz angažovanje stručnih lica za rad sa djecom sa smetnjama u razvoju uplaćeno 500,00 €.
- Memorandum o saradnji između Sekretarijata za socijalno staranje i NVO "Adra" koji se odnosi na projekt "Žene kao nosioci pozitivnih društvenih promjena" ima za cilj jačanje uloge žena u društvu i osnaživanje žena iz redova ranjivih kategorija društva u njihovim preduzetničkim aktivnostima, pokretanju ličnog biznisa i zapošljavanju, uplaćeno 1 475,37 €.
- JU Resursni centar za djecu i mlade "Podgorica", kao podrška za njihov dalji rad i nastojanje za okupljanje mlađih sa posebnim obrazovnim potrebama uzrasta od 16 do 30 godina u okviru Omladinskog kluba inkluzije, uplaćeno 500,00 €.
- NVU "CUKUK" povodom obilježavanja „Svjetskog dana oboljelih od inflamatornih bolesti crijeva“, uplaćeno 300,00 €.
- NVO DEC "Pčelica" kao finansijska pomoć za realizaciju projekta „Ljetnja školica – MAŠTAONICA“, uplaćeno 200,00 €.
- Crnogorskom društvu za borbu protiv raka povodom održavanja XIX Crnogorske konferencije o kontroli pušenja "Duvan: prijetnja za našu životnu sredinu", uplaćeno 200,00 €.
- NVO "Futura" radi iznajmljivanja kancelarije za potrebe savjetovanja, uplaćeno 1000,00 €.
- NVU "Pružite nam šansu", kao finansijsku pomoći za nastavak rada– Dnevнog boravka–za mlađe OSI sa intelektualnim i kombinovanim smetnjama u razvoju, uplaćeno 500,00 €.
- NVO DEC Pčelica za podršku projektu "Žene za žene", uplaćeno 500,00 €.
- Udruženju za pomoć oboljelim od reumatskih bolesti za organizaciju Svjetskog dana borbe protiv reumatoidnog artritisa, uplaćeno 300,00 €.
- NVU "Život sa invaliditetom" za pomoć pri organizovanju izleta za žene oboljele od karcinoma dojke, uplaćeno 200,00 €.
- Udruženju za zdrav život "Healthy life" za nedelju inkluzije za sve učenike OŠ "Štampar Makarije", uplaćeno 250,00 €.
- Organizaciji slijepih za Podgoricu, Danilovgrad i Kolašin za rekonstrukciju krova na objektu organizacije, uplaćeno 1500,00 € (u ovom objektu je vešeraj u kome rade osobe sa invaliditetom).
- Udruženju roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju "Staze" kao pomoć za plaćanje senzorne sobe, koja je od velikog značaja za djecu sa smetnjama u razvoju, uplaćeno 2 000,00 €.
- Fondaciji Ruka prijateljstva za namjenu kupovine sanitarija u cilju održavanja higijene domaćinstava u kojima borave nemoćne i siromašne porodice pripadnici romskog naroda, uplaćeno 500,00 €, a za nabavku namirnica i drva za ogrijev, uplaćeno 800,00 €.
- NVO "Udruženje za pomoć i podršku osobama sa cističnom fibrozom Crne Gore" za nabavku vitaminske terapije specijalno formulisane za Cističnu fibrozu i za nabavku neophodnih medicinsko tehničkih pomagala za kontrolu plućne funkcije – kućnih spirometara, uplaćeno 500,00 €.

**Povodom obilježavanja 1.oktobra** - Međunarodnog dana starijih osoba, Sekretarijat je za 143 lica koja koriste uslugu Pomoć i njega u kući, obezbijedio uručenje prigodnih poklona.

**Povodom novogodišnjih praznika**, Sekretarijat je uručio šest novčanih čestika u iznosu od po 250,00 €, za najstarije građane Podgorice (stogodišnjake).

Takođe, za nabavku novogodišnjih paketića, data su mišljenja za uplatu novčanih sredstava (budžetska stavka - transferi institucijama za sprovođenje socijalnog programa), za :

- Centar za prava djeteta- 1400,00 €,
- NVO – „Fondacija ruka prijateljstva“ – 800,00 €,
- NVO „Celijakija“ – 1000,00 €,

- NU „Udruženje roditelji“ – 1 000,00 €,
- NVO DEC Pčelica – 800,00 €,
- NVO “Pružite nam šansu“ – 300,00 €,
- NVO „Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju – Podgorica“ – 900,00 €,
- NU „Zinak“ – 300,00 €,
- Prvo udruženje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju – Podgorica – 900,00 €,
- Udruženje roditelja i djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Staze“ – 500,00 €,
- NVO „Sigurna ženska kuća“-100,00 €

Od Biroa za komunikaciju sa građanima Sistem 48 – proslijedjivani su zahtjevi građana, koji su obrađeni (podnosioci zahtjeva kontaktirani i upućeni na način ostvarivanja prava traženog zahtjevom).

Učešće na seminarima, tribinama, okruglim stolovima, davanje izjava medijima, kao i aktivno učešće u raznim komisijama i radnim grupama.

#### **Poslovi vezani za izdavanje radnih knjižica**

U izvještajnom periodu ukupno je evidentirano 6797 podnesaka vezanih za ovu problematiku od čega je: izdato 4876 radnih knjižica (3605 domaćim licima, 1271 stranim licima); izvršeno naknadno upisivanje podataka o školskoj spremi u 1552 radne knjižice i 369 ispravki u ranije izdatim radnim knjižicama.

#### **Poslovi arhive:**

- U djelovodniku zavedeno 12 580 podnesaka;
- U knjizi računa zavedeno 181 račun.

### **III NORMATIVNA FUNKCIJA**

#### a) Normativno - pravni poslovi

U izvještajnom periodu urađeni su:

- Predlog tema za Program rada Skupštine Glavnog grada za 2023. godinu;
- Predlog Finansijskog plana za 2023. godinu;
- Program rada Sekretarijata za 2023.godinu;

#### b) Studijsko - analitički poslovi i zadaci

- Izvještaj o radu za 2021. godinu;
- Mišljenje na Izvještaj o radu za 2021.g i Program rada za 2023.godinu JU »Dječji savez«;
- Mišljenja na Izvještaj o radu za 2021.godinu i Program rada za 2023.godinu JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci – Podgorica;
- Mišljenja na Izvještaj o radu za 2021.godinu i Program rada za 2023.godinu, JU Dnevni centar;
- Podaci za Registrar rizika na nivou Glavnog grada.

### **IV UPRAVNO - NADZORNA FUNKCIJA**

- Podneseno je 107 zahtjeva što sa prenijetih pet iz prethodnog perioda iznosi 112 zahtjeva, za ostvarivanje prava iz oblasti:socijalne i boračko-invalidske zaštite, radnih odnosa i zahtjevi za pristup informacijama. Od navedenog broja zahtjeva, 106 su riješena u propisanom roku, pet zahtjeva su riješena van roka, od čega je jedan zahtjev odbijen, 109 usvojeno, jedan zahtjev je obustavljen a jedan zahtjev je prenešen u naredni period, propisani rok istekao.
- Donijeto je 134 rješenja po službenoj dužnosti (usklađivanje prava iz boračko-invalidske zaštite, usklađivanje visine novčane pomoći lica nastradalih na Visećem mostu, kao i rješenja iz oblasti radnih odnosa).
- Izdato 243 uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija.
- Vođenje upravnog nadzora nad radom JU »Dječji savez« Podgorica, JU za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci – Podgorica, JU "Dnevni centar za djecu i oladino sa smetnjama i teškoćama u razvoju" – Podgorica.

**Ostvarivanje funkcije upravnog rješavanja**, posebno sa stanovišta zakonitosti i ažurnosti organa može se ocijeniti kao dobro, a kroz bolju organizaciju poslova, korišćenjem službenih evidencija, intenziviranjem saradnje sa organima koji učestvuju u postupku, izradom neophodnih obrazaca prilagođenih potrebama ostvarenja prava građana, postignuta je značajna efikasnost u ostvarenju funkcije upravnog rješavanja iz nadležnosti Sekretarijata.

## V - ORGANIZACIONA I KADROVSKA OSPOSOBLJENOST

### ZA IZVRŠAVANJE FUNKCIJA SEKRETARIJATA

U izvještajnom periodu pored sekretara i pomoćnika sekretara, radno je angažovano 28 službenika.

Broj: 14-019/23-153  
Podgorica, 13. januar 2023.g.

